

ЖУРНАЛ ВИЗНАНО ПЕРЕМОЖЦЕМ КОНКУРСУ "СВІТОЧ ПРИДНІПРОВ'Я"

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ЩОМІСЯЧНИК



ВИХОДИТЬ З ЛИПНЯ 1991 р.

БОРИСТЕН

2025 рік

№ 05(402)

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ, ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ
ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНИЙ ЩОМІСЯЧНИК



«РУСЛАН ГАНУЩАК. ВОЇН СВІТЛА. ПАМ'ЯТІ МОГО БРАТА»

Так назвала свій нарис про одного з наших героїв, загиблого оборонця України його сестра Ірина Форостян-Ганущак. Читайте матеріал у цьому номері.



“У всіх народів мова – це засіб спілкування, у нас це – фактор відчуження. Не інтелектуальне надбання століть, не код порозуміння, не першоелемент літератури, а з важкої руки Імперії ще й досі для багатьох – це ознака націоналізму, сепаратизму, причина конфліктів і моральних травм. Людина розмовляє рідною мовою, а на неї озирються...”

“Нації вмирають не від інфаркту, спочатку в них відбирають мову”

Ліна Костенко



«Бористен (Борисфен)» – незалежний і недержавний український науково-популярний щомісячник, який висвітлює наукові, культурні, соціальні, історичні події. Видавцем і засновником часопису є Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен“», голова правління письменник і видавець Фідель Сухоніс.
Видавець: Дніпровська міська громадська організація «Товариство шанувальників журналу „Бористен”

Серія КВ, реєстр. номер 16084-4556 ПР. Рік видання двадцять перший. Постановою президії ВАК України від 9 квітня 2008 року за № 1-05/4 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, у яких можуть публікуватись основні результати дисертаційних робіт з історії, філології, політичних наук, мистецтва та культурології.

Редакція не завжди поділяє думку авторів і не несе відповідальності за недостовірність опублікованих даних. Редакція не несе відповідальності перед авторами і/або третіми особами і організаціями за можливу шкоду, нанесену публікацією статті. Редакція має право скоротити матеріал без згоди автора. Редакція сплачує гонорари тільки за матеріали, які замовлені авторами.

Представництва редакції:

У США: Promethean's Retort P.O.Box 35
Lyndhurst, N.J. 07071-0035 USA

З релігійних справ у США та Канаді: Mr. V.
Babanskyj, 74 Oakrige, Watchung, N.J.
07069, USA;

У Ізраїлі: Svitlana Glaz, Arie Rubin, 18VI, Lod,
Israel

У Польщі: Juri Hawryluk, skr. poczt. 55, 17 –
100 Bielsk Podlaski, Polska

Адреса журналу «Бористен»: Адреса редакції
а/с № 791, 49008 м. Дніпро, Україна
Телефон: (050) 340 - 28 - 27
e-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Електронні версії журналу borysten.com.ua

Долучайтесь до нас у соцмережі
[facebook.com/borysteninfo](https://www.facebook.com/borysteninfo)

Верстка\дизайн
журналу “CatArt”
Видавець 
Видавничо-поліграфічний
центр
вул. Воскресенська, 11
49000 місто Дніпро
Україна

Папір офсетний.
Друк цифровий
Щомісячник,
наклад:
1500 примірників



“Адреси доброти”

ВЕЛЬМИДОСТОЙНІ ДОБРОЧИНЦІ!

№05(402)

БОРІСТЕН



В Україні лютує війна і навіть складно описати що ми нині переживаємо. Ми свідомі того що наші люди на чужині роблять дуже багато для перемоги над московськими нелюдами. Є втома, є певна виснаженість. Однак уявіть як складно тут нині в Україні! Тому наш низький уклін тим, хто через океан допомагає сьогодні нашій Вітчизні встояти у цю важку днину. Зокрема, **добродію Віктору Рудю (Ridgewood, N.J.)** який здійснив пожертви для гуманітарної діяльності редакції, а так само **пані Світанні Свириденко (Shelton, CT.)**, котра фінансово сприяла розповсюдженню книги «Берегині України». І як завжди була уважна **родина пані Галини Грушецької з Чикаго** до потреб стареньких в Україні. Ми щиро вдячні Вам за цікавість історичною Батьківщиною. Правдиво бажаємо Вам усіляких гараздів та гарного самопочуття!

Влас. інформ.

----- Зміст -----

Стор.1 Адреси доброти
Стор.2-4 РУСЛАН ГАНУЩАК.
ВОІН СВІТЛА.
ПАМ'ЯТІ МОГО БРАТА
Стор.5 Співпраця січеславських
письменників та освітян
у справі становлення
національно-патріотичної
свідомості молоді
Стор.6 Бібліотеці, що стала
домом для книг,
ідей та сердець
Стор.7. Відзначення 22 травня
в Полтаві
Стор.8 Декілька рядків про
книгу
Стор.9 Колонка редактора

Стор.10 -11 Після ампутації
повернувся до служби: історія
захисника з ТрО Дніпра,
який став героєм матеріалу
німецьких журналістів
Стор.12 - 13 Наші діти - це
стимул для воїнів:
у Дніпрі 10-річна дівчинка
збирає гроші для бригади
батька
Стор.14 Говорити про ВІЙНУ
Стор.15-18 ПУТІНІЗМ -
СУЧАСНИЙ НАЦИЗМ
Стор.19 Молитва за Дітей і
Матерів України
Стор.20-26 Наша Церква

Долучайтесь до нас у
соцмережі
facebook.com/borysteninfo

Ще більше цікавої
та актуальної
інформації на
нашому сайті
borysten.com.ua



«Пам'ять»

РУСЛАН ГАНУЩАК. ВОЇН СВІТЛА. ПАМ'ЯТІ МОГО БРАТА

Руслан Ганушак захищає Донбас в складі добровольчого батальйону "Азов". "Фіксую правду війни і життя батальйону", - каже Руслан. Його документальне відео з передової транслюють центральні українські канали, виставляють на сайти іноземні медіа, поширюють в соцмережах волонтери. Руслан був гідом військового кореспондента "Los Angeles Times" Сергія Лойко на передовій і з його легкої руки потрапив на першу сторінку американської газети.



Нещодавно багатьма заходами пам'яті відзначали Руслана Ганушак 55 річчя...назавжди. 11 січня Руслан загинув, виконуючи бойове завдання, у складі розвідувальної групи 92-ї окремої штурмової бригади ЗСУ імені кошового отамана Івана Сірка. Активний майданівець, військовий кореспондент, оператор, режисер, альпініст.

Писати про свого брата в минулому – гірко. І невимовно боляче. Бо про свого найріднішого у світі наймолодшого брата Руслана я звикла писати в анонсах для його експозицій, конференцій, каталогу з його фотографіями до міжнародної виставки в Нью-Йорку «Древнє Трипілля. Сім тисяч років сакрального мистецтва». Цю виставку, як і багато інших заходів, спрямованих на збереження та популяризацію культурної спадщини України, ми задумували, організовували, проводили й висвітлювали разом.

Так складалося з дитинства у нашій великій дружній родині спільно проживати радісні та сумні дні, пізнавати правдиву історію Рідного краю, підтримувати та відкривати одне-одному нові горизонти – світи: фотографія, музика, скали-гори, мандрівки закордон... І з Русланом, з його лагідним, але настирливим характером, робити все це було завжди легко й світло. У старших класах школи всі просвітницькі події відбувалися під його музичний супровід, а спортивні походи в рідні улюблені Карпати - з його ініціативи. А згодом – і на Кавказ, Памір, інші куточки земної кулі, де Руслановий погляд на світ через фотооб'єктив знаходив унікальні кадри, захоплюючі сюжети, цікавих людей. Працюючи на телебаченні, програмі «Феєрія» та інших проектах, саме ним було знято безліч красивих сюжетів-мандрівок, оповідано про багато чудових країн, висвітлено долі багатьох цікавих знаних персоналій.

Праця на регіональному «ТРК-3 Студія», національній ТБ «Верховна Рада. Новини» дала багатий досвід. А в 2005 році здійснилася давня мрія Руслана – стартував власний авторський проект “Мандри”. “РУСІВЛАН”. Відтак, творчий доробок Руслана налічує десятки різноманітних публіцистичних, рекламних та документальних фільмів про народну творчість, красу земної природи, відзначених нагородами на національних та міжнародних фестивалях і конкурсах: «Вітер мандрів», «Відкрий Україну», «Дримба» та інших. Руслан патріотично виховувався люблячими батьками - Аврелією Йосипівною та Василем Григоровичем, багаторічним в'язнем сталінських катівень.

Руслан ніколи не стояв осторонь будь-чєї біді, подій, які вирішували долю України. ЄвроМайдан поділив його життя на «до і після». Як активний учасник Революції Гідності, журналіст, відеооператор, фотограф, висвітлював драматичні події на SPILNO.tv, згодом працював разом із німецьким Першим каналом. Це він записав останнє інтерв'ю Сергія Нігояна, зафіксував розстріли активістів 20 лютого на Інститутській, задокументував на фото-відео плівку снайперів... Його документальний фільм «Майдан. Перезавантаження», в тому числі з оригінальною музичною версією-озвученням капеллою бандуристів, демонстрований не раз в Україні, Європі, США та Британії, удостоєний багатьох нагород.

А потім прийшла війна, масштаби якої, на жаль, для багатьох не стали очевидними. І як воєнний оператор, боєць батальйону «Азов», Руслан Ганущак, відомий за позивним «Остап», розпочав свою розповідь документаліста про війну на Донбасі, фіксуючи героїзм українських добровольців та злочини російських військових у Широкиному, Гранітному,

Бердянському, Лебединському та Мар'їнці. Це «Остап», мій брат Руслан Ганущак, підняв прапор на вищі над відвойованою у ворога територією в селищі Широкине під Маріуполем, як і на верхівці ялинки на Майдані у 2013! Авторські фотовиставки «Ціна свободи» та вражаючі кадри його фільмів "Два дні в Іловайську", «Широкине» та інші демонстрували світові правду про мужню, свободолюбну, незламну Україну ХХІ століття. Зокрема, в 2014-му та 2016-му роках - в Українському музеї у Нью-Йорку, Українському центрі у Філадельфії Музеї козацтва в Нью-Джерзі, 2022-2024-их - у Великій Британії. У 2014-му він створив короткі документальні стрічки про перебування у Нью-Йорку Президента України Петра Порошенка, міністра культури Євгена Нищука. Його фільм про грузинських добровольців «Брат за брата» отримав декілька відзнак і став лейтмотивом до заснування міжнародним фондом "FRAC-USA", однойменної нагороди для іноземних добровольців, що прийшли боронити Україну.

Він і сам завжди залишався «братом» - і не лише для мене. Руслан усвідомлював значення правдивих історичних знань, особливо, коли за його словами «Життя розділилося до Майдану і після.»

“ Той народ, який знає свою історію, знає, як боротися і його не здолати” стверджував Руслан, бо ще від батька він знав історію, розумів глибинні причини наших воєн, значення збережених символів.

“На бойові операції я завжди йду у маминій вишиванці – то моя невидима броня” не раз казав Руслан. І в гори теж ходив у вишиваній сорочці. З початку повномасштабного вторгнення Руслан співпрацював з відомим українським кореспондентом та військовим журналістом ТСН Андрієм Цаплієнком, висвітлював бойові дії, не раз сам потрапляв під обстріли



документував ексгумацію масових поховань після звільнення Київщини й Чернігівщини. Андрій Цаплиєнко згадує: «коли нас разом накрило в Анисовому під Черніговом, Руслан перший крикнув «Лягай!» і врятував, по суті, мене і всіх, хто був поруч...».

Мій брат вважав, що зробив недостатньо для своєї Батьківщини-України, тому, напередодні Харківської офензи, у вересні 2022 року, знову пішов добровольцем на фронт, воювати у складі героїчної однієї з найрезультативнішої 92-ї штурмової бригади, підрозділ ударних безпілотних систем «КОД 9.2». Щодня за кермом бронемашини Руслан робив усе від нього залежне, щоб кількість поїздок на передову дорівнювала кількості повернень. Але 11 січня їхній екіпаж, воїни світла чотири герої не повернулися з позицій, виконуючи бойове завдання...

«Ця війна змусила нас змінитись, щоб врятувати Україну, - писав Руслан. - Я вирішив піти на службу, бо відчував, що можу зробити щось більше для свого народу, для своєї країни. І це не патетика... Тут, на передовій, я вільний. Вільний від страху смерті... Ти розумієш, що можеш не повернутися з бойового завдання. І це нормально, це війна... Але «фішка» не в тому, щоб героїськи загинути... Потрібно вижити у цьому всьому і дійти до Перемоги. А потім ще треба відбудувати країну і

нове суспільство!..».

Для мене ці слова - заповіт, за який заплачено найвищу ціну - життя. Найсвітліших, найвідважніших, найкращих.

Наша пам'ять про кращі моменти і дні продовжує життя дорогих серцю людей, утримує з ними близькість.

Руслан, мій любий братику, ти завжди присутній у моєму серці.. Твій символ ТРИСУТТЯ ще з армійського кашкету, мій оберіг, завжди зі мною у далеких світах.. Я вчуся горювати зі світлом, чути твій голос у шумі карпатських смерек, разом упорядковувати "родинне гніздо", з тобою, споглядати заворожуючий захід сонця і просто смакувати запашну каву. ..

"Матеріали для наступних фільмів ще є багато.

Ми програємо інформаційну війну. Нам не треба нічого вигадувати. Просто розповідати правду"

Ці Русланові слова можуть бути лейтмотивом задуму родини Руслана, яка започаткувала Фундацію документалістики Руслана Ганущака, ми підтримали і запрошуємо долучатися і вас.

Основною місією Фундації є почесне відзначення мужніх документалістів - військових кореспондентів, операторів, фотографів, які у небезпечних умовах війни працюють заради Вільної України, висвітлюють події, часто ціною свого життя. В'ячеслав Бігун, відмітив, що "сама документалістика є перша лінія оборони нашої правди в очах світу. Життя Руслана, це життя Героя України. Це доказ, що героїзм не завжди гучне. Воно у щоденних вчинках, у чесності, в готовності сказати, показати ПРАВДУ на екрані. Ця ПРАВДА робить нас нескореними. Ця ПРАВДА - хліб і сіль наших наступних поколінь. Ця ПРАВДА залягає нас боронити нашу землю до останнього подиху не заради смерті, а заради життя. Заради нашої України, могутньої і соборної, Святої Матері Героїв, полеглих і живих, які творять славу України. Я сято вірю, що у нашій волі зберегти дорогоцінний спадок Руслана та побратимів, продовжувати їхні благородні справи - свідчити ПРАВДУ.

Ірина Форостян-Ганущак, сестра (США)

Співпраця січеславських письменників та освітян у справі становлення національно-патріотичної свідомості молоді



28 травня фахівці кафедри соціально-гуманітарної освіти Дніпровської академії неперервної освіти провели очний тренінг для викладачів української мови і літератури закладів професійно-технічної освіти області «Мова як показник самоідентифікації».

До участі в заході був запрошений голова Дніпропетровської обласної організації НСПУ, шеф-редактор Всеукраїнського щомісячника «Бористен» Фідель Сухоніс.

«Свою розповідь я побудував не на основі якихось академічних спеціальних фахових викладок, – зазначає пан Фідель, – а на підставі багаторічного досвіду журналістської та літературної діяльності. Зокрема, стрижнем нашої дискусії стали мої враження від відвідин української діаспори США, Канади та Бразилії. Постарався навести приклади того, що мова справді безцінний скарб кожної нації, що наше слово справді коштовність, яку треба зберегти для прийдешніх поколінь».

За планом тренінгу, розглянули теми мовного питання в історичному аспекті (доктор філософії, завідувач кафедри соціально-гуманітарної освіти Іван Безена), чинної мовної норми та ролі літератури (української та зарубіжної) у становленні національно-патріотичної свідомості (доцент, членкиня НСПУ Олена Федіна), попередження професійного вигорання (старший викладач Тетяна Богатирьова).

Надзвичайно гарно відчувалась тепла атмосфера наочного спілкування. Вона полягала в тому, що викладачі, від яких так багато залежить для становлення української юні, сповна розуміють ті виклики, які сьогодні несе національний нігілізм, втрата коріння свого народ, а то й байдужість до усього рідного.

Хоча під час війни можливості для очних зустрічей досить обмежені, переконуємось в тому, що живе спілкування, обмін енергіями, усмішками, досвідом – незамінні.

Прес-служба ДОО НСПУ

Бібліотеці, що стала домом для книг, ідей та сердець, – півстоліття і ще трохи



У ці дні Дніпропетровська обласна бібліотека для молоді (ДОБМ) святкує поважну дату – 55 років від дня відкриття для читачів. За ці роки заклад не просто змінився – він виріс разом зі своєю громадою. Від тиші читальних залів до яскравих проєктів – її шлях завжди був і залишається про любов: до книги, до читача, до справи. І, звичайно, до своїх друзів – дніпропетровських письменників.

Це свято стало актом вдячності всім, хто був поруч – читачам, друзям, партнерам.

Звучали теплі слова від друзів і колег: голови Дніпропетровської обласної організації профспілки працівників культури Анатолія Ялового; директорів обласної наукової універсальної бібліотеки та обласної бібліотеки для дітей Надії Тімової і Ольги Прокопович-Ткаченко; директорки наукової бібліотеки Дніпровського національного університету ім. О. Гончара Людмили Лучки; членів та членкинь НСПУ Фіделя Сухоноса, Еліни Заржицької, Володимира Кільченського, Оксани Ігнатенко, Олени Швець-Васіної; керівниці дитячого музичного театру «Надія», композиторки й

освітянки Валентини Фалькової; багаторічної партнерки бібліотеки – консультантки CPSS, кризової психологині програми СЕТА Україна Олени Трегубенко; керівниці патріотичного об'єднання «Молода Січ» Людмили Дідух; очільника ДОО ВГО «Молодий Народний Рух» Артема Іванціва і багатьох інших.

Своє відеопривітання надіслав щирий друг бібліотеки – Заслужений артист України, поет, бард, співак Дмитро Лінартович.

Завдяки онлайн-формату до імпрези долучилися директорка централізованої бібліотечної системи міста Кам'янське Лариса Денисюк і заступник директора Кам'янської центральної міської бібліотеки ім. Т.Шевченка Тетяна Герасюта; активна партнерка – завідувачка Богданівською сільською бібліотекою Павлоградського району Наталя Палафірова.

Прозвучали запальні українські пісні у виконанні академічного фольклорно-хореографічного ансамблю «Славутич», студентів фахового коледжу культури, дуєту «Валена» (Валентини Фалькової та Олени Швець-Васіної).

Голова ДОО НСПУ Фідель Сухоніс зазначив: «Кожен виступ – це ніби сторінка з історії, вкладена в одну велику книгу під назвою «Наша бібліотека». Саме бібліотекарі підтримують всі починання письменників, пропагують їхню творчість, допомагають у вкрай важливій справі – долученню до читання дітей та молоді. Сподіваємось і на подальшу плідну співпрацю.

Цей день ми провели разом – і це головне. Разом – далі, разом – ми сильніше. Працюємо далі задля майбутнього України – дітей та юнацтва. Слава Україні!»

Пресслужба
ДОО НСПУ

Відзначення 22 травня в Полтаві

7

№05(402)

ПЕРСОНА



22 травня, день повернення на рідну землю тіло Тараса Шевченка, голова обласної Просвіти Микола Кульчинський мав зустріч з учнями 14 ліцею Полтави та учнями 137 ліцею міста Дніпро біля пам'ятника Шевченкові. Пан Микола розповів про величезне значення цієї дати для українського народу і української держави. Молодь слухала розповідь пана Миколи з великим зацікавленням. бо таких інформацій немає у шкільних підручниках.

Учням було подаровано 82 книги "Три літа" та 21 книгу "Світло, що завжди з нами". "Три літа" -- це збірка творів, які Шевченко написав упродовж 1843-1845 років. В ці роки перед Шевченком розкрилася вся глибина історичної трагедії України. Ще було продано за добровільний даток 3 книжки на суму 600 гривень. Додавши 400 гривень повну суму було передано Силам Спеціальної Операції. Даровані книжки були видані полтавською Просвітою у серії "Просвітницька книгозбірня, Книга №24 і №25". Фінансову поміч на видання книг передало Товариство Української Мови ім. Шевченка (ТУМ--США) .

Віра Боднарук, голова
Тов. Української Мови -США
Світлини від Просвіти Полтави

«Декілька рядків про книгу»

Вельмишановний Євгене Федоровичу Безус! Щиро дякую Вам за чудовий подарунок. Уявляю скільки часу присвячено Вами підготовці такого фундаментального видання!!!!

.....і унікальні джерела, і біографія, і бібліографія, і твори науковців... А яка лірика!

Не можна відірватись! Все просто супер! І Ви - супер! Створити таке

Неперевершене комплексне видання рідко кому вдається. Якби Геродот зміг побачити цей шедевр про себе, то він би не втримав сліз від радості і розчуленості!

Це книга патріота про патріота! Нехай знають наших!

Львівська національна наукова бібліотека України
імені В. Стефаника
Науково-дослідний інститут пресознавства

ПРОСТІР КНИЖНОСТІ

Розмова з Євгеном Безусом
про українського Геродота



Місце зустрічі: Львів, вул. Стефаника, 2

Час зустрічі: 15 травня 2025 р. о 15.00

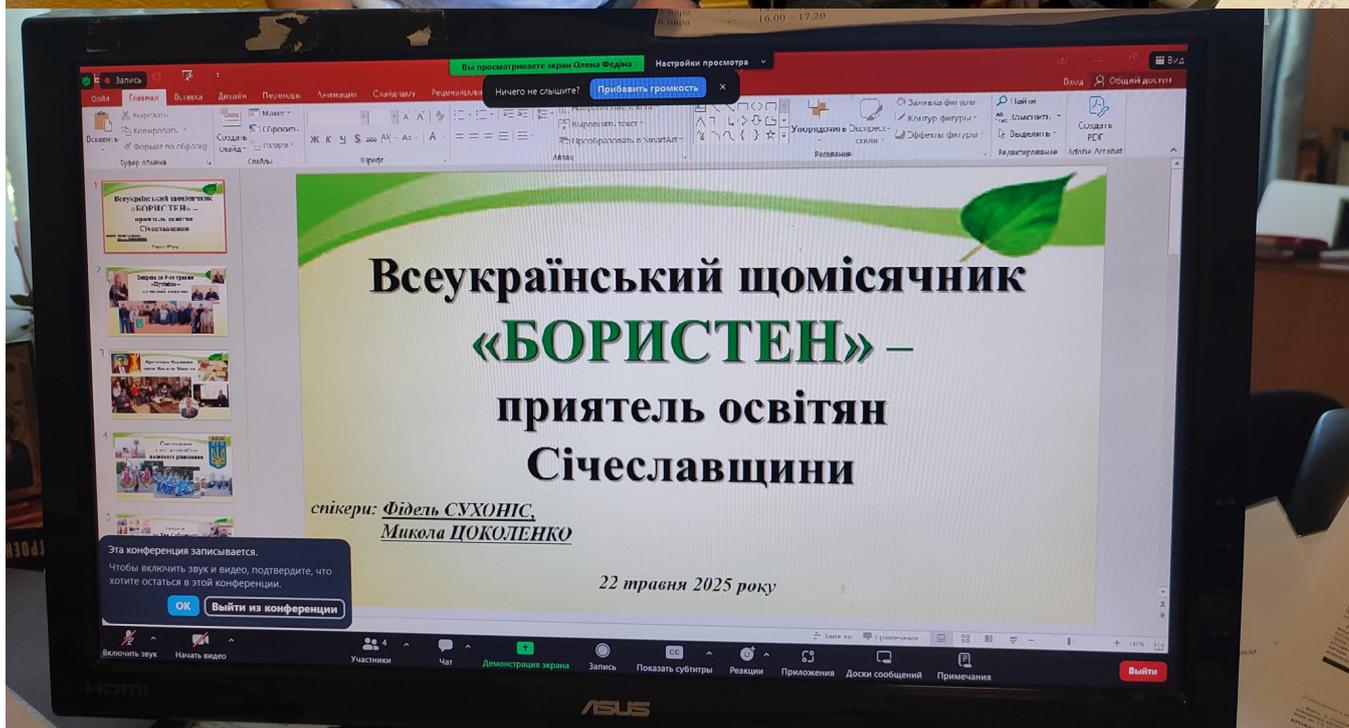
Співрозмовниці:

Олеся Дроздовська
Оксана Середа

Ще раз Вам дякую! Бережіть себе і нехай береже Вас Бог! Щиро і з вдячністю - Ваш Валерій Капелюшний, доктор історичних наук, професор історичного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Колонка редактора

Приємно мати справу з людьми не байдужими. Як от із співробітниками Дніпровської академії неперервної освіти, які влаштували зум-спілкування про роль Всеукраїнського щомісячника *Бористен - Borysten* у педагогічній діяльності регіону. Зокрема, "спешел сенкс" Олена Федіна та Іван Безена. Для більшої ілюстрації такої роботи моїм колегою у он-лайн спілкуванні виступив директор Дніпровського коледжу електрифікації Микола Цоколенко. Нам було що розповісти про співпрацю редакції з цим освітнім закладом.



Фідель Сухоніс, шеф-редактор журналу "Бористен"

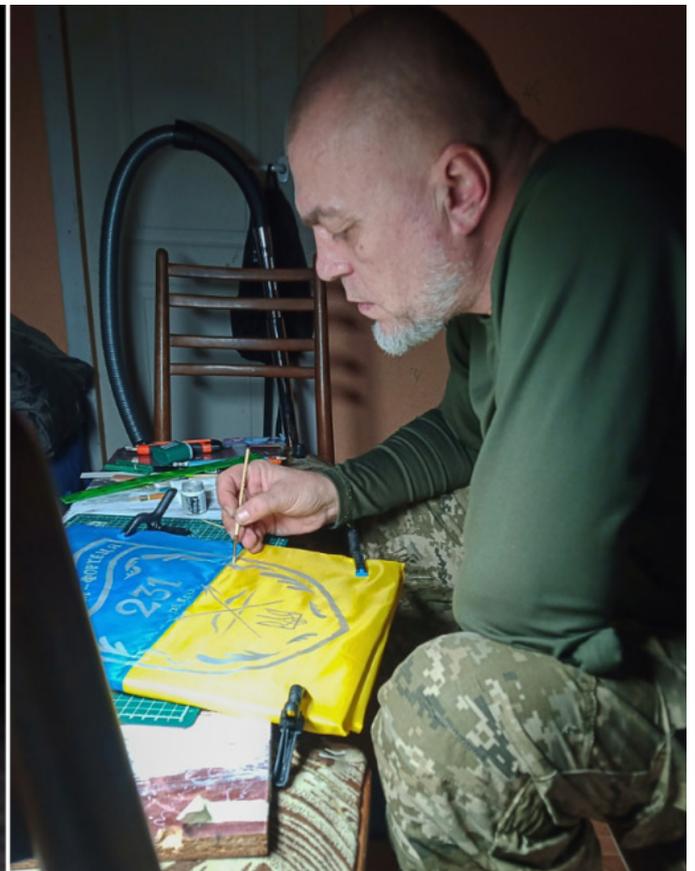
«Дивосил»

Після ампутації повернувся до служби: історія захисника з ТрО Дніпра, який став героєм матеріалу німецьких журналістів

50-річний український сапер Богдан, який втратив ліву руку та передпліччя на фронті, не лише залишився у строю, а й став символом стійкості та нових можливостей. Після важкого поранення він повернувся до лав Збройних сил, де нині займається рекрутингом, а у вільний час створює мистецькі роботи з тубусів від мін і розписує українські прапори. Історію захисника розповіли у прес-службі 128 окремої бригади ТрО «Дике Поле» СВ ЗСУ. Богдан – став героєм матеріалу про українських військових, яке написало німецьке видання RedaktionsNetzwerk Deutschland. У ньому розповідається про захисників, які після ампутацій повернулися до служби – «Як солдати в Україні продовжують воювати, незважаючи на ампутації».

Поранення сапер отримав під час виконання завдання на півдні України – коли його групу помітили російські дрони, неподалік вибухнув мінометний снаряд. Попри втрату кінцівки, він не тільки фізично адаптувався до нового життя з протезом, а й зберіг бойовий дух.

«Я не вважаю свою ампутацію слабкістю. Це відкрило для мене нові можливості в житті. Я б не був тією ж людиною без протеза. Це змінило мою особистість», – розповів він журналістам RND.



Протез із електродвигуном Богдан контролює за допомогою м'язів. Він самостійно керує автомобілем, виконує побутові справи, друкує на ноутбуці та користується смартфоном. На задньому склі його авто – жартівлива версія символу інвалідності: фігура у шоломі з гвинтівкою.

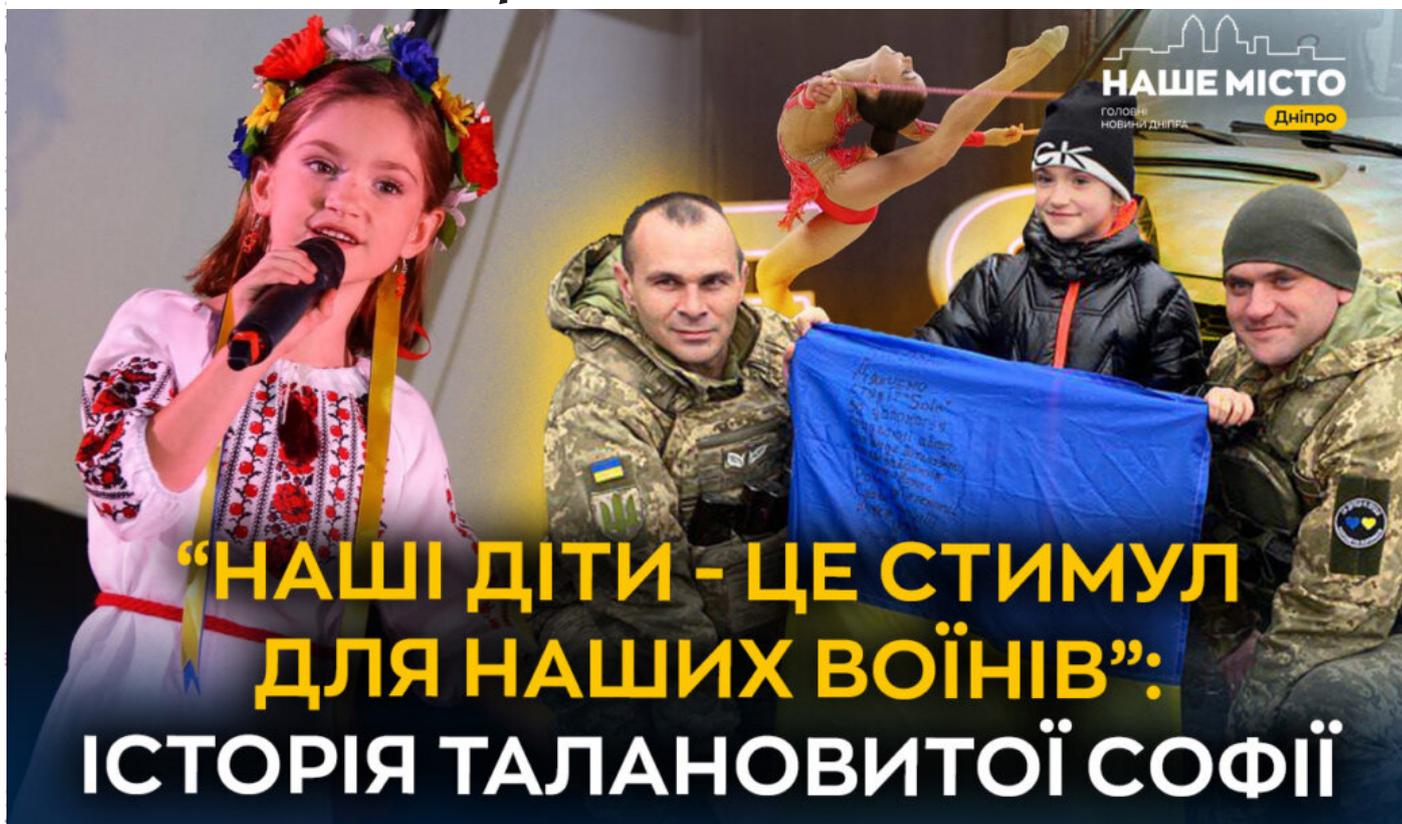
Окрім служби, Богдан знайшов натхнення в мистецтві. Вечорами він перетворює військові тубуси на артоб'єкти, відновлюючи внутрішню рівновагу через творчість. Його історія – приклад того, як навіть після важких поранень людина може знайти нові сенси й сили для життя.

Зараз Богдан займається рекрутингом добровольців для своєї бригади. На його думку, саме такі, як він, можуть надихати інших доєднуватися до війська.

«В армії є багато професій, і всі вони важливі. Це також служить мотивацією для інших солдатів, коли вони бачать, що навіть така людина, як я, може ефективно виконувати свої обов'язки», – говорить військовий.



*Наші діти – це стимул для воїнів:
у Дніпрі 10-річна дівчинка збирає гроші для
бригади батька*



Софії Клименко – 10 років. До повномасштабного вторгнення вона жила у Маріуполі, займалася гімнастикою, співала та мріяла про сцену. У сім років дівчинка вже виступала в цирку. Але війна змусила родину залишити рідне місто. Софія з мамою переїхала до Дніпра, а її тато – Юрій Клименко пішов захищати країну.

«Я почула, що татовій бригаді потрібна машина. Тоді я вирішила допомогти і пішла співати – ми виступали у парках і на “Дафі”, там найбільше зібрали», – згадує Софія.

Так вона зібрала гроші на пікап для військових. Попри юний вік, Софія серйозно ставиться до всього, що робить. Вона займається художньою гімнастикою шість днів на тиждень по кілька годин. У її колекції понад 20 медалей та 2 кубки. Паралельно відвідує музичну школу, вивчає вокал і гру на фортепіано.

«Гімнастика – це її основне. Вона хоче стати тренером. Але вона всюди встигає – і на конкурси краси, і на волонтерські збори. Я іноді просто не встигаю за нею», – каже мама Вікторія.

Софія вже має титули «Міс Дафі» і фіналістки «Міні-міс Дніпро». Її запросили до участі у «Міні-міс Україна», але мама зізнається – це дуже складно і відповідально навіть для дорослих. Та донька не зупиняється. Під час боїв

за Маріуполь батько Софії потрапив у полон. Остання звістка – на шматку картону: «Все буде добре. Ми ще повинчаємося». Після важкого поранення Юрія обміняли. Він повернувся до родини в Дніпро, де справді виконав обіцянку – пара повинчалась. Невдовзі народилася ще одна донька – Соломія. «Ми переосмислили життя. Тепер усе – заради дітей. Чоловік дуже радіє, коли Софія десь бере участь, бо це те, заради чого вони тримаються там», – ділиться Вікторія.

Софія допомагає не тільки татовій бригаді. Вона організовувала збори для дітей-переселенців, відвідує з мамою малечу та передає солодоці.

«Наші діти – це стимул для наших воїнів. Вони бачать, що вдома їхні діти не просто чекають, а ростуть, розвиваються. Це важливо», – говорить мама.

Ця історія – не просто про талановиту дівчинку. Вона – про те, як війна змінює дітей. Вони стають дорослішими, відповідальнішими, активнішими. І саме тому День захисту дітей в Україні нині набуває особливого змісту – це про право кожної дитини на безпеку, любов, розвиток і підтримку навіть у найважчі часи.

Лідія Шамрай

Говорити про ВІЙНУ

Говорити з дітьми про війну важко, але потрібно. Бо вони в ній живуть сьогодні. У нашій гімназії №46 пройшов урок-діалог про війну, волонтерство та творчість. Наша випускниця Даша Семенченко презентувала свою книгу авторських віршів «У тебе в голові лише війна». Дівчина - волонтерка та співзасновниця у благодійному фонді «Тримаймося разом». А ще допомагає організації «На щиті» - евакуація полеглих героїв. Збірка «У тебе в голові лише війна» - моє дітище, і її вихід на широкий загал відчувається, як щось невідоме та хвилююче. Упродовж написання, в процесі оформлення та редагування, була єдина надія - що не доведеться знову доповнювати сторінки фотографіями та даними полеглих оборонців зі свого оточення», - каже Даша.



Модерувала зустріч також наша випускниця, журналістка і авторка програми Історії Війни Дарина Сухоніс. Вона наголосила на важливості інформаційної гігієни та повної відмови від російського контенту і його монетизації в контексті війни. Учні запитували про все: натхнення, волонтерство та татуювання. Ділились своїми історіями про загиблих знайомих та родичів, що сьогодні у лавах ЗСУ. А Олексій Мохначов наголосив, якою легкою для нього в сприйнятті є поезія Даші і після зустрічі записав читання одного з віршів.

Оксана Сухоніс,
Фото Валерій Кравченко

ПУТІНІЗМ – СУЧАСНИЙ НАЦИЗМ

Якраз на порозі чергового «победобєсія» у країні-агресорі у стінах Дніпровського коледжу електрифікації відбулася імпреза з промовистою назвою «Путінізм – сучасний нацизм». З приємністю хочу зазначити, що ініційований Дніпропетровською обласною організацією НСПУ захід знайшов дієву підтримку не лише у господарів локації, а й у добродійному фонді «Сприяння 25-й окремії повітрянодесантній січеславській бригаді». Так очільник цієї організації Віктор Кучинський, доктор історичних наук Олександр Нікілєв промовисто проілюстрували присутнім наскільки подібний був германський нацизм часів Другої Світової війни і теперішня агресивна політика Кремля.

Свого часу світоч української літератури Іван Драч назвав письменників «оголеним нервом нації». А тому літератори найперше покликані допомагати громаді позбавлятися усталених помилкових стереотипів, чітко визначати категорії Добра і Зла. Ось чому напередодні 9-го травня ДОО НСПУ виступила з ініціативою провести захід, спрямований на пояснення того, де насправді сьогодні оселився сучасний нацизм. Варто також зазначити успішний виступ членкині обласної організації НСПУ Лариса Омельченко, яка прочитала низку своїх віршів з військової тематики. Не залишився осторонь і «Бористен», який виступив інформаційним спонсором заходу. На світлині організатори імпрези. А у цьому числі ми також вміщуємо статтю професора Олександра Нікілєва ПУТІНІЗМ – СУЧАСНИЙ НАЦИЗМ, тези якої були озвучені під час проведення заходу.

**Фідель Сухоніс, голова ДОО НСПУ,
шеф-редактор щомісячника «Бористен»**



ПУТІНІЗМ – СЧАСНИЙ НАЦИЗМ

Війна, розв'язана у 2014 р. проти України керівництвом Росії і всі ті дії російської влади з часів розпаду СРСР, а надто коли її очолив ставленик КДБ Путін, вкрай нагадують події часів нацистської Німеччини. Тому й порівнюють режим створений Путіним та його клікою за ідеологією, формами та методами тиску на суспільство, боротьбою з незгодними, з режимом, створеним у тій країні Гітлером та його прихильниками, і названий нацистським. Хоча, при практично абсолютній схожості, путінський режим, який ще називають путінізмом, несе щеряд жорстокіших рис злочинності проти людяності. По суті, це ідеологія і практика владного режиму Росії кінця ХХ - початку ХХІ століття, що базується на ідеях нацизму, расизму, нетерпимості до інших народів та їхніх культур, а надто до народів, що проживали в царській російській імперії чи радянській російській імперії (СРСР); російського православ'я, геополітичного впливу енергоносіями, фінансами, тотальною ідеологічною пропагандою через російські засоби масової інформації, культуру, освіту, науку, спорт, а також військову силу стосовно країн, що входять до сфери впливу Росії. Попри десятиліття, що їх розділяють, порівняння обох ідеологій є відповідним, коректним і, практично, абсолютно точним. У всіх їхніх компонентах. Взяти, хоча б, початки і причини зародження їх. Обидві виникли як реакція всіх складових суспільств Німеччини і Росії на несправедливий, з точки зору їхніх народів хід подій. Німеччини у 1918 р. Росії – у 1991. Це, за переконаннями більшості населення кожно з країн було несправедливо. Несправедливо, що розпалися їхні імперії. Все німецьке суспільство

вважало винним світ у розвалі своєї. І потребувало реваншу і «підняття з колін». Російське суспільство винуватило у проблемах своєї країни колективний Захід. Путін висловив на поч. 2000-х рр думку всього суспільства Росії, що розпад СРСР став найбільшою трагедією ХХ ст (але не сказав вголос, що для російської імперії). Адже зі зміною назви (замість «Російська імперія» став «Союз республік», а потім «Російська федерація»), не змінилася суть держави. Вона продовжувала бути імперією. Саме російською. Адже люди, які становили основу її населення (за переписом 1897 р 44,3%) до революції 1917 р., нікуди не поділися, їх імперський менталітет не зник, а до влади прийшла Російська, нехай і соціал-демократична, та ще й робітничка партія, створена Леніним, яка відображала свідомість російську, тобто імперську. Це помітив і описав у своїх статтях 1907 - 1920 рр. ще Дмитро Донцов, який у другій Державній думі Російської імперії редагував газету української фракції «Наша думка», і таким чином перебував у самому центрі політичного життя і мав можливість безпосередньо з «середини» спостерігати та аналізувати партійні табори, провідних діячів та їхню діяльність. Саме ця аналітика і привела його до висновку, що, незалежно від ідеологічної орієнтації – «монархісти», «консерватори», «конституційні демократи», «октябристи», «ліберали» чи «соціал-демократи», кожен російський політичний табір, кожен російський політик є патріот власне російської нації, але при цьому просякнутий шовіністичною ненавистю до всього українського, зневагою до всіх «іногородцев». Тобто, свідомість росіян продовжувала весь цей час бути імперською і шовіні-

стичною і вони продовжували вважати себе вищою нацією в СРСР. Варто пригадати їхнє ставлення до різних народів країни та надання їм різних принизливих прізвиськ і за часів СРСР і за часів РФ після 1991 р. Тож новий керівник Росії заявив російському суспільству про трагедію для імперії, через втрату контролю над колишніми її колоніями, і дав йому надію на її відновлення та «підняття з колін» Росії.

Точно так же Гітлер у Німеччині створив партію, назва якої дуже була схожа на назву російської партії і так же ззовні була привабливою для широких народних мас обіцянками і планами повернення минулої величі Германській і набуття нею ще більшої потуги. Виклавши це у своїх книзі «Майн кампф». Де поставив питання про вирішення єврейського питання (тобто фізичного вбивства та вигнання з території Німеччини), про вирішення життєвого простору для німців за рахунок неслов'янського населення на сході континенту. Шляхом фізичного винищення частини з них, а частин перетворення у робочу силу, що обслуговувала б потреби німців. Для цього було розгорнута масова ідеологічна підготовка населення до війни з оточуючим ворогом. Для цього широко були залучені засоби масової інформації, культура, мистецтво, кіно, спорт. Варто пригадати як було через олімпіаду у Берліні розрекламовано гітлерівський режим та його очільника, який після неї отримав надзвичайно широке коло прихильників. В тому числі серед лідерів і представників політичної та фінансової еліти багатьох країн світу. Зокрема й таких як Англія та Сполучені штати Америки.

Точно так же і Путінський режим у XXI столітті почав вирішувати

питання повернення величчю російської імперії. Розгорнувши масовану ідеологічну імперську пропаганду, залучивши для цього широко культуру, мистецтво, спорт. Готуючи своє суспільство до силового вирішення поставлених завдань він у 2008 почав, діяти як Гітлер у 1930-х рр. . Той у 1938 р. заявив на весь світ, що хоче захистити німецьке населення Судетської області Чехословаччини, шляхом включення її до складу Німеччини. Коли країни Європи пішли йому на поступки в цьому, приєднав за допомогою референдуму, проведеному під контролем нацистського керівництва його агентами впливу в Австрії. Згодом, вже силою, при участі свого союзника – СРСР, збройно захопив Польщу. Коли побачив, що світ не чинить опору, захопив вже більшість країн Європи. Коли ті, хто міг зупинити це, схаменулися – було вже пізно. Практично весь континент знаходився під контролем нацистів. Аналогічно і Путін, потроху за принципом нарізання ковбаси саямі, – частинами почав «нарізати» собі, приєднувати збройним шляхом території сусідніх держав і проголошувати їх складовими частинами Росії. Спочатку Південну Осетію, Абхазію Грузії, у лютому 2014 Крим, у навесні-влітку того ж року частину Луганської і Донецької областей. А в лютому 2022 р. здійснив повноцінний напад на Україну розраховуючи за три дні, як Гітлер у 1941 р. шляхом «бліцкригу» захопити Советських Союз, загарбати всю Україну і вирішити українське питання назавжди. Це вирішення було підготовлене і розроблене його ідеологами і передбачало 1,5 млн. українців убити, стільки ж відправити до Сибіру, а інших просто цими діями залякати до



і примусити відмовити від своєї української ідентичності.

Війська були налаштовані вже до такого шляху вирішення. Ми знаємо їх свідоме і цілеспрямоване поводження з різними категоріями цивільного населення: чоловіками, колишніми учасниками АТО, тими, хто мав активну патріотичну позицію у мирний час, звичайних людей, лише запідозрених у нелояльності до загарбників, а особливо до представниць жіночої статі різного віку. Тут проявився сповна ідеологія і практика путінізму. Повне нехтування нормами моралі, поваги, здорового глузду, чоловічої гідності. Так десятиліттями їх готувала адміністрація Путіна до завоювання українців.

Ці, як і гітлерівці 80 років тому, застосовують у масових масштабах катування людей, демонструють повну зневагу до їх гідності. Більше того, вони як і нацисти, широко застосовують тортури

та інші злочини, які однозначно характеризуються як злочини проти людяності. Тільки у значно більших масштабах. Якщо тоді це можна було інкримінувати військам СС та гестапо, то путінський режим до цього свідомо і цілеспрямовано заохочував і заохочує на це всю діючу армію, її рядовий і офіцерський склад. Як прояви цього, окрім жорсткого бомбардування цивільного населення, слід назвати відрубання рук з татауажем на них сюжетів, що не подобаються загарбникам, зрізання ділянок шкіри з ними у полонених та заарештованих цивільних. Вбивства у масових масштабах у населених пунктах, де не було боїв, різних категорій мирного населення. Вбивства захоплених у полон військових, відрізання в них, різних частин тіла і виставлення це в інтернет.

Все це відбувається при масованому пропагандистському супроводі цих злочинів, де окупанти та політика путінського режиму подаються як справедлива боротьба російської влади та її армії проти злісних дій «нацистів», які не хочуть миру і загрожують існуванню великої Росії та руському міру.

Отже, історія показує, що якщо не давати належної відсічі таким явищам, які трапилися у Німеччині та Росії, то вони (ці явища) будуть повторюватися, набувати спільних ознак і ще жорстокіших форм, приводити до тих подій, що відбулися у Європі 80 років тому і зараз набувають подібних ознак в Україні та на європейському континенті.

Олександр Нікілєв, доктор історичних наук, професор кафедри історії України, Дніпровський національний університет

Молитва за Дітей і Матерів України

В суботу, 10 травня, напередодні Дня Матері, українська громада південно-західної Флориди урочисто відзначили це свято соборною молитвою-молебнем у сусідній американській церкві St. Pedro в Норт Порті, Фл. Молебень відслужили Fr. Thomas (St. Pedro parish) та о. Дмитро Касян, о. Олег Сацюк, та диякон Володимир Пічкоров.

Після молебня відбулася програма яку виконували діти та дитячий хор "Світанок" від провордрм Олега Майовського. Молитви, пісні та вірші за дітей і матерів України та її воїнів щиро лунали до небес! А чудове музичне соло на скрипці юного Андрія Падовського захопило всіх присутніх.

Голова Комітету Іванка Олесницька, з рамени 56 відділу Союзу Українок Америки, подбала щоб був широкий розголос про цю імпрезу і якнайбільше людей прийшло на молебень і програму. Запрошені були також журналісти американської преси.

На закінчення зворушливої програми соліст Максим Вишкварок виконав молитву "Боже великий. єдиний". Щира подяка всім хто причинився до успіху програми.



*Віра Боднарук, голова
Громадського Комітету*



Наша Церква



*Видання благословив Патріарх УПЦ КП Філарет.
Бюлетень відіграє важливу роль в регіоні та Україні по
наверненню населення до духовних витоків нації та
релігійності. Виходить з вересня 2002 року. З грудня
2018 року додаток називається «Наша Церква»*

Релігійний додаток часопису "Бористен"

№ 45 (2025)

*Віримо, що наша спільна мрія –
перемога над «руським міром»
та утвердження істинного миру
для України – здійсниться, –
Митрополит Епіфаній*



Сьогодні ми вшановуємо подію, яка є сполучною ланкою між Воскресінням Спасителя, коли Він, після хресної смерті та триденного погребіння, живим вийшов із гробу, і П'ятдесятницею, коли на учнів Христових зійшов Дух Святий і цим було довершене творення новозавітної Церкви. Воскреснувши з мертвих, Господь переміг у людській природі залежність від влади гріха, від зла та від їхніх наслідків. Те, що колись було уражене через гріхопадіння наших прабатьків, нині через хресну жертву та воскресіння було оновлене та очищене.

І ось ця оновлена, очищена і освячена через воскреслого Спасителя людська природа у події Вознесіння досягає найвищого – вона входить у таємниче, але реальне єднання з Пресвятою Трійцею. Бо саме таким є значення слів Писання, що після розмови з учнями Господь «вознісся на небо і сів праворуч Бога» (Мк. 16:19).

Коли відбулася тайна Боговтілення, через Різдво Христове сталося те, що Син Божий, Який за Своєю божественною природою є чистим духом, з'єднався з людською природою, прийняв її у повноті та став істинним Сином Людським. Прийнявши людську природу, Спаситель в Собі звершує її очищення від дії гріха, від влади зла, звільняє від рабства смерті. Бо лише так було можливим відновити для людини ту здатність єднання з Богом, яку прабатьки наші втратили, послуховавши змія та вчинивши гріх. І ось цю очищену і освячену людську природу, яка невіддільно з'єднана у Божественній особі Сина з природою Божою, Христос, возносячись на небеса, таємничо вводить в лоно Пресвятої Тройці.

Як Бог зійшовши з небес і ставши людиною, Христос як людина возноситься на небеса, через Себе єднаючи людство із Богом. Очистивши в Собі людську природу, Господь робить її здатною наповнюватися Духом Святим. Преобразивши людство в Собі, Спаситель робить здатними до преображення і наповнення несотвореним божественним світлом всіх тих, хто увірує в Нього і піде за Ним.

«Хто Мені служить, нехай за Мною йде; і де Я, там і слуга Мій буде» – говорить Спаситель (Ін. 12:26). Цим самим Він не

лише закликає кожну людину йти за Ним у житті цьому, взявши на себе свій хрест. Але також Господь обіцяє, що завершення шляху слідування за Ним не обмежується цим життям і цим світом. Бо Сам Христос не залишився мертвим у гробі, але воскрес; не залишився тут, на землі, але вознісся на небеса і сів праворуч Бога. Тому і людину, яка йде за Ним, Господь не залишить у гробі, але воскресить для життя вічного, не залишить тут, на землі, але кличе і приймає її до Царства Небесного.

Спаситель, як ми чуємо з Писання, видимо плоттю Своєю перед очима апостолів та численних учнів вознісся на небо. Однак Його Вознесіння не означає просто переміщення тіла в просторі. Бо небеса, куди вознісся Христос, є не лише і не стільки видимими небесами, скільки тією особливою духовною реальністю, в якій живе Бог. Ми, як люди, належимо до світу сотвореного, до світу, який має виміри.

Бог є чистий дух, а тому Він не має ніякого виміру і нічим матеріальним не обмежений. Ось чому, коли говориться, що Царство Боже це є Небесне Царство, що Христос вознісся на небеса – то не слід думати, що це все пов'язане лише із тим небом, яке ми бачимо над своєю головою.

Небо над нами – це лише фізичний простір, наповнений повітрям, понад яким – космічна неозора далечинь. І у всьому цьому Бог не має якогось конкретного місця перебування, Він не сидить на якійсь хмарі, як карикатурно любили змальовувати Його атеїсти – Він всюди є і все наповнює. Подібно до неба, на яке ми дивимось, Бог нескінченно вищий за нас. Але височинь, неозорість та необмеженість небес, коли ми вдивляємося в них, дозволяють нам відчутти духовну висоту і необмеженість буття Божого.

І ось на цю духовну висоту, в цю таємничу реальність Божественного буття, Спаситель, возносячись, вводить людину. Вознісшись з плоттю, Христос відкриває і всякій людині, яка увірує в Нього, шлях на небеса.

Протягом сорока днів нашого святкування Пасхи Христової ми не раз чули з Писання, як Спаситель являвся

Своїм, але потім знову ставав невидимим для них. До смерті на хресті та погребіння Христос жив серед учнів так, як живе всяка людина. Але після воскресіння з мертвих Його плоть набула нових, духовних властивостей, тому Він міг являтися і зникати. Однак в момент події Вознесіння Спаситель не просто зник з очей апостолів – Він видимо вознісся на небо, щоби через це засвідчити істину Свого повернення до Бога Отця, як Він і сповіщав учням раніше.

Разом з тим, як поява і зникнення Христа воскреслого не означали, що Він цілком полишав учнів Своїх, але це означало лише, що вони не могли бачити Його тілесними очима – так і Вознесіння не означає, що Христос полишив людей. Навпаки, Він сказав: «Ось Я з вами по всі дні, до кінця віку» (Мф. 28:20).

Христос з нами, бо Він Бог, Який всюди є і все наповнює. Христос з нами через Церкву, для якої Він є Глава, а вона є Його тілом. Христос з нами в Таїнствах і найперше – у Святій Євхаристії, де Він подає нам для споживання Свої Тіло і Кров, щоб ми в повноті нашої природи, душею і тілом єдналися з Ним. Христос вознісся на небеса – але Він залишається посеред нас, як і обіцяв, сказавши: «Де двоє чи троє зібрані в ім'я Моє, там Я серед них» (Мф. 18:20). І, як засвідчили ангели апостолам, коли завершиться визначений Богом час, Христос вдруге прийде з небес. Прийде вже не у смиренні, але у всій Своїй славі, щоби воскресити всіх померлих, перемінити світ, зло засудити і покарати, а праведність – винагородити вічним життям у Небесному Царстві.

Тож, пам'ятаючи все це, нині ми святкуємо Вознесіння Христове, як подію, яка наблизила нас, вірних, до Бога, зробила і для нас духовні небеса ближчими, а шлях до Небесного Царства – відкритим. За все це Богу нашому слава на віки віків! Амінь.



“Новини”

Митрополита Епіфанія відзначено нагородою «Люди NV»

15 травня 2025 року проєкту NV виповнилося 11 років. З цієї нагоди було відзначено 100 видатних українців з різних сфер, які своїми зусиллями зробили вагомий внесок у захист та розвиток України, а також стали натхненням для інших на шляху до перемог.

Предстоятеля Православної Церкви України Блаженнішого Митрополита Епіфанія відзначено нагородою «Люди NV» у категорії «Суспільство».

Нагадаємо, що саме Предстоятель ПЦУ, за даними різних соціологічних опитувань, вже кілька років поспіль очолює рейтинг довіри українців до релігійних провідників у нашій країні.



Візит делегації ПЦУ на урочистості у Ватикані

З благословення Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Епіфанія та за підтримки Дикастерії сприяння єдності між християнами, офіційна делегація Православної Церкви України у складі заступника голови Управління зовнішніх церковних зв'язків митрополита Білоцерківського Євстратія та декана Богословського факультету Львівської православної богословської академії архимандрита Кипріяна Лозинського 18 травня 2025 року була присутня на інсталяційній месі на честь початку служіння Папи Римського Лева XIV на площі перед базилікою святого Петра у Ватикані.

Після завершення меси на честь численних церковних делегацій від Православних Церков, орієнтальних та протестантських Церков, релігійних та міжконфесійних організацій від імені Дикастерії було дано офіційний обід у Залі Павла VI у Ватикані. Під час обіду очільник Дикастерії кардинал Курт Кох тепло привітався з делегацією ПЦУ, передав вітання Предстоятелю Блаженнішому Митрополиту Епіфанію та запевнив у своїх молитвах за Україну і мир для неї.



На Чернечій горі Предстоятель помолився за спокій душі Тараса Шевченка

Блаженніший Митрополит Київський і всієї України Епіфаній 22 травня 2025 року на Чернечій горі в Каневі помолився за спокій душі видатного українського поета Тараса Шевченка та поклав квіти до його могили.



Разом із Предстоятелем автокефальної Української Православної Церкви молилися митрополит Черкаський і Чигиринський Іоан, митрополит Білоцерківський Євстратій, архієпископ Яготинський Олександр, єпископ Бориспільський Авраамій, міністр культури та стратегічних комунікацій Микола Тоцицький, начальник Черкаської обласної військової адміністрації генерал-майор Ігор Табурець, інші представники влади, військовослужбовці, капелани та духовенство. Після відправи Його Блаженство звернувся до присутніх зі словом, у якому наголосив на особливому значенні постаті Тараса Шевченка для нашого народу, твори якого й донині знаходять глибокий відгук у серцях українців. Окремо Митрополит Епіфаній підкреслив важливу роль Церкви в житті народу та держави.

ФУНДАЦІЯ «ПРОМЕТЕЇВ ОТВІТ»



Головним пріоритетом Фундації з осідком у США є сприяння у збереженні української свідомості та ідентичності, культурної спадщини і традиції серед широкого громадського загалу, особливо серед студентів вищих навчальних закладів в Україні та за кордоном, надання фінансової і моральної допомоги науковцям, студентам, винахідникам, громадським активістам іншим чинникам, котрі формують громадянське суспільство та демократію в Україні. За чинним американським законодавством пожертви надіслані до Фундації «Прометеїв отвіт» не підлягають оподаткуванню.

Promethean's Retort, P.O. Box 35, Lyndhurst, NJ 07071-0035
USA . 4petrop@verizon.net, 201 460 1364